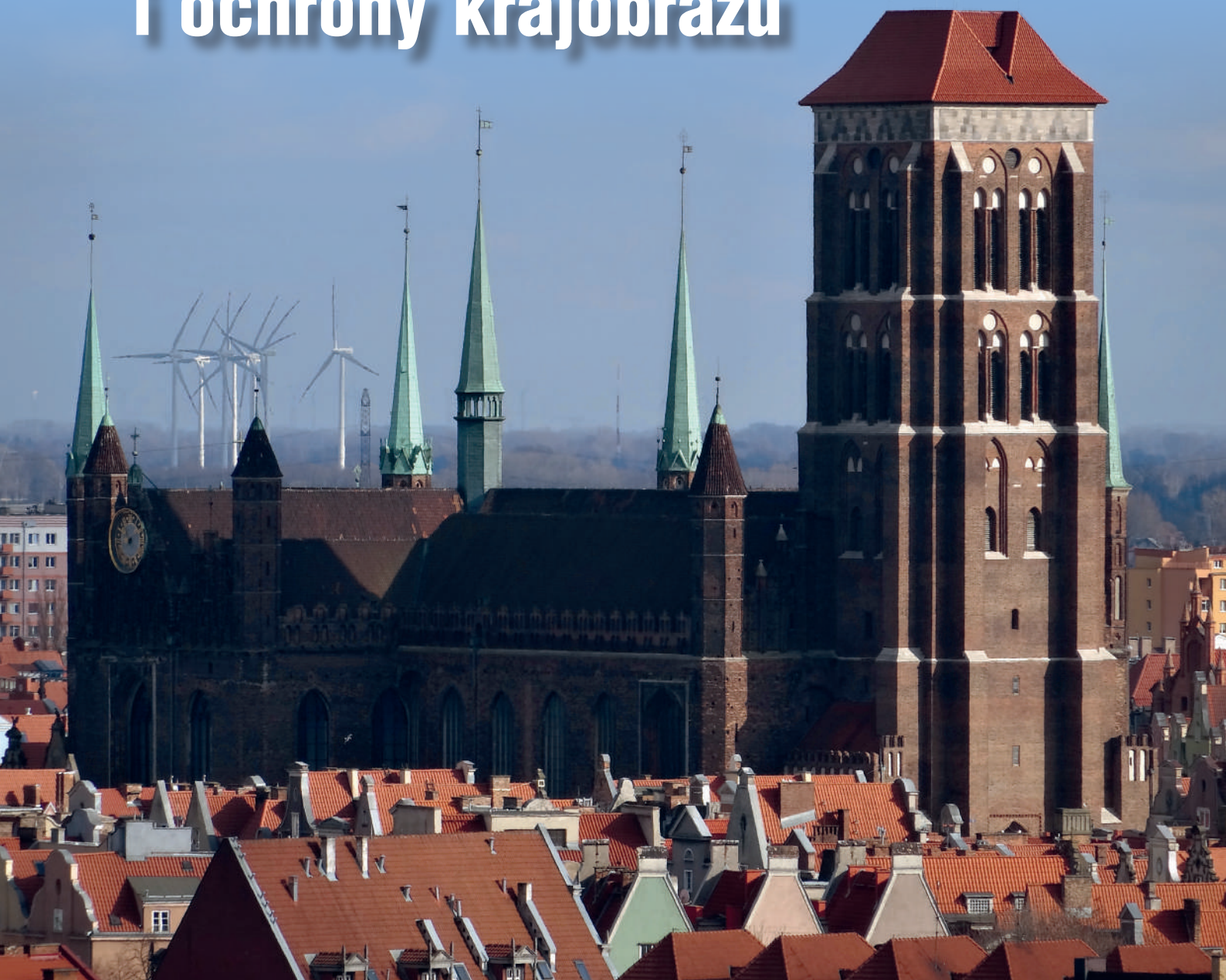

Aleksandra Sas-Bojarska

Wielkie inwestycje w kontekście zagrożeń i ochrony krajobrazu

PRZEWODNICZĄCY KOMITETU REDAKCYJNEGO
WYDAWNICTWA POLITECHNIKI GDAŃSKIEJ

Dariusz Mikielewicz

REDAKTOR PUBLIKACJI NAUKOWYCH

Michał Szydłowski

RECENZENCI

Mieczysław Kochanowski

Piotr Lorens

Michał Stangel

SKŁAD I PROJEKT OKŁADKI

Wioleta Lipska-Kamińska

ZDJĘCIE NA OKŁADCE

Aleksandra Sas-Bojarska

Wydano za zgodą
Rektora Politechniki Gdańskiej

Wydanie II (wydanie I – 2017)

Oferta wydawnicza Politechniki Gdańskiej jest dostępna pod adresem <https://press.pg.edu.pl/>.
Książki można zamawiać za pośrednictwem e-sklepu PG – <https://sklep.pg.edu.pl/>.

© Copyright by Wydawnictwo Politechniki Gdańskiej, Gdańsk 2026

Publikacja jest dostępna na licencji Creative Commons [CC BY-NC-ND 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

ISBN 978-83-7348-963-9

Spis treści

1. Wprowadzenie	6
2. Inwestycje infrastrukturalne i przemysłowe jako źródła potencjalnych zagrożeń krajobrazowych	8
2.1. Potrzeba rozwoju gospodarczego	8
2.2. Rodzaje i klasyfikacja inwestycji mogących szkodzić krajobrazowi	11
2.3. Przykłady wielkich inwestycji	13
2.4. Zagrożenia krajobrazu – dobra wspólnego. Ujęcie ogólne	21
2.5. Zagrożenia krajobrazu wielkimi inwestycjami – co obserwujemy?	22
2.6. Wyzwania dotyczące ochrony krajobrazu	24
3. Ochrona prawna a zagrożenia krajobrazu w Polsce	27
3.1. Krytyczna ocena prawnej ochrony krajobrazu w Polsce	27
3.2. Ochrona krajobrazu w kontekście dokumentów ogólnych	29
3.3. Ochrona krajobrazu w dokumentach planistycznych	31
3.4. Ochrona krajobrazu w ocenach środowiskowych	33
3.5. Ochrona krajobrazu w kontekście partycypacji społecznej	35
3.6. Ochrona krajobrazu w „ustawie krajobrazowej” – ocena krytyczna	41
4. Studia krajobrazowe dla wielkich inwestycji	43
4.1. Metody stosowane w OOS – ujęcie ogólne	43
4.2. Studia krajobrazowe – ujęcie ogólne	44
4.3. Potrzeba studiów krajobrazowych w OOS	45
4.4. Etapy studiów krajobrazowych w OOS	48
4.4.1. Ujęcie ogólne	48
4.4.2. Studia wyjściowe	49
4.4.3. Właściwa ocena ekspercka	54
5. Studium przypadków	72
5.1. Uzasadnienie wyboru i metod ocen przypadków	72
5.2. Obwodnica Augustowa (Rospuda)	76
5.2.1. Wprowadzenie – przedmiot oceny oddziaływania na krajobraz	76
5.2.2. Geneza oceny oddziaływania na krajobraz obwodnicy Augustowa	77
5.2.3. Zastosowana metoda oceny oddziaływania na krajobraz	79
5.2.4. Szczegółowy opis oceny oddziaływania inwestycji na krajobraz	80
5.3. Elektrownia węglowa pod Pelplinem	117
5.3.1. Wprowadzenie – przedmiot oceny oddziaływania na krajobraz	117
5.3.2. Zastosowana metoda oceny oddziaływania na krajobraz	118
5.3.3. Szczegółowy opis oceny oddziaływania inwestycji na krajobraz	118
5.4. Farma wiatrowa „Malbork”	151
5.4.1. Wprowadzenie	151
5.4.2. Zastosowana metoda weryfikacji oceny oddziaływania na krajobraz	152
5.4.3. Wnioski z ekspertyzy dotyczące oceny oddziaływania inwestycji na krajobraz	154

5.5. Trasa Kwiatkowskiego w Gdyni	166
5.5.1. Historia OOS Trasy Kwiatkowskiego	166
5.5.2. Opis zagrożonego krajobrazu	170
5.5.3. Opis planowanej trasy pod kątem zagrożeń dla krajobrazu	170
5.5.4. Studium architektoniczno-krajobrazowe ochrony TPK	172
5.5.5. Ocena skutków krajobrazowych	172
5.5.6. Środki łagodzące	177
5.5.7. Projekt po zmianach	184
5.5.8. Niepowodzenia	190
5.5.9. Niewykorzystane szanse	192
5.5.10. Podsumowanie	193
5.6. Przeprawa mostowa pod Wyszogrodem	193
5.6.1. Historia OOS przeprawy mostowej pod Wyszogrodem	193
5.6.2. Opis zagrożonego krajobrazu i krajobrazu kulturowego	194
5.6.3. Opis planowanej przeprawy pod kątem zagrożeń dla krajobrazu	195
5.6.4. Ocena skutków krajobrazowych	198
5.6.5. Środki łagodzące	199
5.6.6. Studium geotechniczno-architektoniczne	200
5.6.7. Projekt po zmianach	201
5.6.8. Niepowodzenia w unikaniu skutków	204
5.6.9. Niewykorzystane szanse związane z OOS	205
5.6.10. Podsumowanie przypadku	207
6. Podsumowanie i wnioski	208
Literatura	212
Streszczenie	222
Summary	223

Prof. dr hab. inż. arch. Aleksandra Sas-Bojarska zajmuje się problemami kształtowania miasta z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju, rewitalizacją struktur zurbanizowanych w kontekście scalania miast, metodologią ocen oddziaływania na krajobraz, ochroną i kształtowaniem krajobrazu.

Ukończyła architekturę i planowanie przestrzenne na Wydziale Architektury Politechniki Gdańskiej. Habilitację uzyskała w 2008 r. na podstawie rozprawy „Przewidywanie zmian krajobrazowych w gospodarowaniu przestrzenią z wykorzystaniem ocen oddziaływania na środowisko na przykładzie transportu drogowego”, uhonorowanej nagrodą im. prof. J. Kołodziejskiego przez Narodową Fundację Ochrony Środowiska i wyróżnionej przez Ministra Infrastruktury.

Ma bogaty dorobek naukowy, prezentowany na wielu konferencjach krajowych i zagranicznych. Jej dorobek zawodowy w dziedzinie urbanistyki i planowania przestrzennego obejmuje kilkadziesiąt prac badawczo-studialnych, planistyczno-koncepcyjnych, opracowań eksperckich oraz raportów.

Jest członkiem Towarzystwa Urbanistów Polskich, wiceprzewodniczącą Zarządu Polskiego Klubu Ekologicznego Okręgu Wschodnio-Pomorskiego, pełniła przez lata społeczną funkcję przewodniczącej Wojewódzkiej Komisji ds. OOS w Gdańsku przy Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

Obszerne omówienie reprezentatywnej grupy przypadków nie tylko uwiarygodnia treść książki i wnioski z niej płynące, ale i stanowi o jej wartości aplikacyjnej; omówione przypadki, okoliczności jakie towarzyszyły ich realizacji, a także krytyczne przedstawienie skutków przeprowadzonych działań są swoistym poradnikiem dla zainteresowanych. Charakter książki, zgromadzona w niej wiedza teoretyczna oraz opisy doświadczeń zawodowych własnych wskazują, że swoich czytelników znajdzie ona zarówno wśród studentów, podejmujących studia na różnych kierunkach kształcących w dziedzinie ochrony środowiska, a zwłaszcza krajobrazu, jak i pracujących zawodowo w tych dziedzinach.

prof. dr hab. inż. arch. Mieczysław Kochanowski

Autorka prezentuje zarówno szerokie ujęcie tematu od strony teoretycznej, jak i własne – płynące z doświadczenia przy realizacji podobnych prac – sugestie dotyczące zasadności wykorzystania poszczególnych metod postępowania przy pracach nad określeniem skutków krajobrazowych realizacji [...] inwestycji, w tym – minimalizowaniu ich wpływu na krajobraz.

Praca bazuje na współczesnej, aktualnej literaturze przedmiotu, co pozwoliło na przedstawienie najnowszego stanu wiedzy w odniesieniu do omawianych zagadnień.

prof. dr hab. inż. arch. Piotr Lorens

Monografia jest podsumowaniem badań oraz autorskich doświadczeń studialno-projektowych, branżowych i eksperckich, dotyczących wielkich inwestycji infrastrukturalnych i przemysłowych. W kontekście wciąż istotnych w Polsce potrzeb cywilizacyjnych, w tym przemysłowych i infrastrukturalnych, ochrona krajobrazu w przypadku realizacji takich inwestycji jest bez wątpienia zagadnieniem aktualnym i istotnym.

Cennym uzupełnieniem treści jest bogaty materiał ilustracyjny, który pozwala na lepsze zrozumienie treści.

dr hab. inż. arch. Michał Stangel

